

КЛИНЧ МЕЃУ ТАЈНИТЕ СЛУЖБИ, КОСОВСКИОТ ПРОБЛЕМ И ЗАШТИТАТА НА УСТАВНИОТ ПОРЕДОК

Изјавата на Фазли Велиу дека на Македонија ќе ѝ се случи ново воено сценарио доколку не се донесе закон за изедначување на правата на борците на ОНА и на АРМ, претставува отворена закана и повик за нарушување на територијалниот интегритет на Македонија. Во нормална држава за вакво нешто се одговара, а за да се преземат какви било мерки треба да се има концепт и стратегија за заштита на уставниот поредок.

Стефан Буџакоски, доцент по казнено право и предмети од областа на безбедноста на Европскиот универзитет, вели дека ако војната 2001 година била за човекови права, тогаш би го поддржал предлогот тие борци да добијат одредени надоместоци: "Меѓутоа, се работи за нешто друго. Војната беше привезок на косовската криза. Сведоци сме дека се собираа големи суми, кои на одреден начин требаше да се оправдаат со истото оружје, со истите луѓе за кои мора да се потен-

СТЕФАН БУЏАКОСКИ

цира дека се бореа и на Косово и во Македонија. По влегувањето во Македонија прво ги третиравме како терористи, а потоа како борци за човекови права. Тоа е моделот кој најверојатно е во спрега со странски разузнавачки служби. Македонија е раскрсница на разузнавачките служби, на преплетени интереси во повеќе сфери за доминација на Балканот. Тоа го донесе своето, од терористи да станат борци за човекови права. Ако ја отвориме генезата на ова прашање, ќе видиме дека тоа е продолжена рака на косовскиот проблем, а неговата изјава доаѓа заедно со решавањето на косовското прашање. Прашањето со решавањето на косовскиот статус треба да го гледаме и како наш проблем, затоа треба превентивно да

ИЗРЕЖИРАНИ СЦЕН ПОЛИТИЧАРИ Б

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

ХИСНИ ШАКИРИ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА НОВИ ДЕМОКРАТСКИ СИЛИ

☀ Фазли Велиу упати отворено предупредување дека ќе ги активира неговите некогашни соборци, како револт од недонесувањето закон за изедначување на правата на борците од ОНА и од АРМ...

ШАКИРИ: Според информациите кои ги добив од медиумите, Фазли Велиу тоа го изјавил за ТВ "ЕРА". Лично не сум слушнал што навистина кажал. Но, не е коректно и добро да си игра со чувствата на семејствата кои ги изгубиле најблиските. Во 2001 година се случи голема штета во поглед на човечкиот фактор и на двете страни. Зборовите дека тој има моќ тоа да го направи не држат. Се знае во кои зони се војуваше во 2001 година, а во Кичево немаше ниту капка крв. Доколку има такво влијание, тогаш тоа прво треба да го има во неговата средина, каде му е целото семејство. Но, да не се впуштам во никакви квалификации, во Македонија веќе не треба да има вакви зборови и закани. Време е да се осветиме и со нашите заеднички сили да гледаме напред. Во моментот изјавите од овој тип можат да се земат како несериозни, дури и скандалозни. Онаму од каде што доаѓам сè уште ги има трагите од војната, има уште мајки и татковци во црно.

Кога доаѓам во Скопје минувам низ голем дел од регионот каде се војуваше, центарот на Матејче не се разликува од Вуковар. Сега да се каже нешто во врска со војна и некој да си земе за право и да рече дека ние ќе почнеме нешто такво, воопшто не е сериозно. Но, постои една вистина, мислам дека е штетна за нас, а тоа е дека кога политичарите го губат кредибилитетот и кога немаат со што да се претстават кај избирачите, се определуваат за вакви лоши изјави, мислејќи дека со манипулирање ќе го задржат рејтингот или авторитетот. Медиумите не треба да им обрнуваат внимание и треба да ги игнорираат.

☀ И Вие изјавивте дека ваков закон е потребен за партиите да не прават политички маркетинг. Ваш беше Липковско-кумановскиот регион. Значи ли тоа дека и во овој случај Вашите луѓе би тргнале по Вас и зошто? Ако Велиу се заканува јавно со немири, како Вие би реагирале?

ШАКИРИ: За оваа своја изјава Фазли Велиу одговорот го доби директно од семејствата на загинатите борци од ОНА, кој беше конструктивен, политички и морален, а се однесу-

"Собранието е освоено... Некогашните терористи управуваат со законодавниот дом, такви се и потезите кои се прават во име на рамковниот 'Устав', каде македонското станува туѓо, неприфатливо и осквернавено, се усвојуваат нормативи со налудничави содржини, кои ќе предизвикаат несогледливи последици по државните атрибути на Македонија. Владата е без политички концепт, волја и средства за ставање под контрола на организирани криминални банди, кои при секој обид за интервенција од компетентните служби, се закануваат со излегување и создавање криза во државата...", вели професор Иван Бабановски.

"Секогаш кога ќе уапсеме некој гангстерски лидер, тој се завиткува во албанско знаме декорирано со едно знаме со 50 ѕвездички, а улиците стануваат преплавени од платени демонстранти (тоа го научиле од нашите тајни служби). Ова не е општество погодено со организиран криминал, туку општество втемелено на организираниот криминал", изјавил Бери Флечер, портпарол на УНМИК, на 22 април 2005 година.

делуваме прво да го решиме нашиот проблем, што значи да ја завршиме работата со демаркацијата на границата со СиЦГ, за да не се вовлечеме во други работи".

Според негови неофицијални информации, Велиу е централна личност околу која се собира кремот во војната, а тоа се парите. Но, за тоа дали постои реална опасност од неговата закана, Буџакоски вели: "Ние сме тлото на неговата изјава, ако му дозволиме такво однесување може и да се случи, но мала е веројатноста. Сепак, ако не преземеме мерки на заштита, организација итн. тоа и ќе ни се случи. Во прилог на тоа е фактот дека ние како суверена држава сè уште не контролираме одредени територии. Ги контролира оној кому му одговара да ги контролира во своја полза, а тоа е

АРИЈА ОД "РАМКОВНИ" ЕЗ КРЕДИБИЛИТЕТ

ваше на тоа дека за време на конфликтот тој воопшто не беше тука. Цело време се шеташе од Призрен до Швајцарија итн... Во регионот каде дејствуваше нашата бригада, во караџичките села, тој беше два-три дена, облечен во униформа за да се фотографира, односно дојде кога војната заврши. Војната заврши на 6 јули 2001 година кога настапи двострано примирје, прекин на огнот, и од двете страни. Потоа имаше тактизирање, но можам да кажам дека родителите на загиналите борци на Велиу му рекоа дека ако тој сака да почне уште една војна, нека ги донесе своите синови и нека ја почне во родниот крај, а не да изгорат другите краишта, а тој да се шета, да прави се за нивниот луксузен живот, без да се соочи со целата криза.

Во однос на законот, на некои работи треба да гледаме заеднички, да имаме храброст да ги надминеме проблемите во интерес на иднината, приближувањето и создавањето клима за заедничко живеење и спокојство за сите граѓани. Се случи конфликтот и во него беа и двете страни. Имаме Рамковен договор кој се темели на интересите на сите граѓани на оваа држава. Сите треба да се согласиме, како граѓани на ова општество, без предрасуди. Гледајќи на целиот процес и суштината на Договорот мислам дека нема да има никаква дилема околу донесувањето на законот за рамноправен третман на борците од ОНА со припадниците на АРМ и полицијата. Мислам дека ќе се надминат сите контроверзни изјави и квалификации, без разлика од која средина доаѓаат. Овој проблем треба да се затвори и еднаш засекогаш да му

ДУИ. Партијата која ја прифативме како политички субјект во Македонија, треба да се престои и во прилог на тоа така и треба да се однесува".

Каде во сè ова се нашите разузнавачки служби?

"Тие не се безбедносни служби во вистинска смисла.

Ние таму измешавме сè, прво рамковно, дојдоа припадници од вакви-такви средини, кои 'појма' немаат што е полиција, не знаат да дефинираат што е безбедност, а камоли да преземат мерки. Контраразузнавањето е надлежност на МВР, таму треба да има искусни луѓе кои ќе

знаат да применат специфични мерки. Нашите служби затаија за време на конфликтот, прво суштински не ја најавија војната, иако на некои им беше сугерирано дека се подготвува нешто. Сметам дека тука е таа испреплетеност на интереси на странски разуз-

навачки служби, тие ги потиснаа нашите. Имавме написи дека многу припадници на безбедносните служби фактички биле блиски и на канцелариите на некои разузнавачки служби. Тоа е општо познато, случајот со нападот на Арачиново, кој беше коман-

се стави крај. Тие семејства не се многу. Не е добро да се игра со чувствата на борците од двете страни. Крв си е крв. Така треба да гледаме. Но, и натаму ќе има вакви луѓе од двете страни, како Фазли Велиу, кои во одреден момент ќе ја користат оваа празнина за политички цели и маркетинг. Не се согласувам ова прашање да се остави за по изборите, пролонгирањето не е добро, затоа што ќе го искористат луѓе кои не чувствуваат одговорност за сите настани. Ако и натаму како општество, политички субјекти или влада настојуваме да бидеме заложници на застарени идеи, на политика која не беше продуктивна, профитабилна, ниту во функција на разрешување на натрупаните со децении проблеми, тогаш и во иднина ќе немаме визији за економските и социјалните проблеми. А во недостаток на вакви идеи или визији не можеме да сметаме на стабилна држава. Граѓаните на Македонија, без разлика дали се од македонска или албанска националност или од другите заедници треба еднаш засекогаш да се ослободат од предрасудите кои се производ на минатото. Проблемат не можат да се решат преку ноќ, за една година... Во овој закон нема ништо лошо. Не се согласувам со тоа дека тој е против интересите на граѓаните, како и законот за јазичите.

☀ Од ДУИ објаснуваат дека заканата на Велиу е негов личен став, иако неофицијално се шпекулира дека за вакво нешто има и премолчна согласност...

ШАКИРИ: Не е време во кое проблемите можат да се решат со оружје. Ова не треба да се каже само со зборови, туку тоа треба да го увиди секој граѓанин, позитивно да се рефлектира во секоја средина. ДУИ, како партија на власт, мора да сноси одговорност за некои изјави. Тие не треба да имаат двојно однесување и политика на две контроверзни гледишта. Изјавата на Велиу не е ништо друго освен политички маркетинг, со тоа ништо не постигна и не доби, ѝ нанесе штета на партијата, тоа е нивна работа. На пример, нивното политичко тактизирање, можеби и намерно го пуштаат за да кажат, ете имаме човек кој може да прави нешто. Сепак, во овие моменти не може така лесно да се манипулира, нема место за изигрувања и несериозен пристап. Она што го квалификуваат како индиферентност, не знам колку се изјасниле око-

лу ова, ќе се дистанцираат или ќе ја реafirмираат идејата, во што не верувам, сепак се добива впечаток дека и ДУИ е несериозна партија. Но, јас тоа не можам да го кажам, но како политичар имам право да размислувам дека вакви политички настапи се несериозни. Сега сум во Нови демократски сили, а партијата е резултат на несогласувањето со политиката на ДУИ. Сметавме дека има потреба за нова опција, визија, партија посериозна и почесна пред граѓаните.

☀ Дали ваквиот став прикриено го дели и целиот албански политички и неполитички електорат? Не сметате ли дека и албанските мајки ќе проколнуваат по оние кои им ги носат децата, сопрузите во потенцијална смрт?

ШАКИРИ: Хисни Шакири доаѓа од најштетениот регион од конфликтот во 2001 година. Таму имаше многу повеќе жртви од другите средини. Во албанскиот политички корпус има разни изјави, но оние кои се темелат на реалноста и имаат поддршка од граѓаните се насочени кон иднината, мирот, спокојството, сигурноста. Гледате, во Македонија има разни криминали и ризици за граѓаните. Во секое општество по секоја војна и криза има вакви девијантни појави. Не треба да ја изгубиме меѓусебната доверба, надежта, да не бидеме скептици и песимисти. Треба да работиме да ги надминеме овие проблеми, а тоа не се постигнува со луѓе без одговорност, кои изјавуваат нешто што е против интересите на сите. Со разрешувањето на кризата од 2001 година, со Рамковниот договор, Македонија се определи за мултиетничка, мултикултурна, мултиконфесионална држава, што не треба да се каже само со зборови. Потребна е позитивна клима на долги патеки, луѓето да се почитуваат без разлика на националноста и на средината од која доаѓаат. Политичките партии треба да преземат дел од одговорноста, а кај нас сè уште има политички сили кои во одредени моменти, за да бидат што поактуелни, користат нешто на национална база. Ние досега сме немале конкретна програма за секојдневните проблеми на граѓаните.

☀ Не е ли ова начин постојано некој да се држи под тензија?

дуван од некоја 'друга' страна, не беше ниту од нашата ниту од другата. Како добар податок може да се спомне соработката на подземните тунели, бариери кои се градени по највисоки воени стандарди. Нашите разузнавачки служби моментно функ-

ционираат одвоено, не се командувани од еден центар, тие треба да се тесно поврзани со контраразузнавањето, откривање дејности насочени против уставниот поредок и врз основа на тие податоци контраразузнавањето презема мерки да ги сп-

ШАКИРИ: Кога му обрнуваме внимание и се занимаваме со вакви изјави, му дозволуваме да ужива во нив. Штета што законот не се донесе на време, Велиу не ќе излезеше со таква изјава. Јас живеам тука и сакам да останам тука. Ние мораме меѓусебе да се почитуваме. Немам аверзија кон Македонците, меѓу нив имам многу пријатели и сите ме поздравуваат иако сум бил во војната во 2001 на страната на ОНА. Мораме да бидеме сериозни, тоа е важно за секоја индивидуа, да внимаваме што зборуваме за да не ги навредиме нашите пријатели. Јас не можам да кажам нешто што не кореспондира со вистината, бидејќи некој ќе ми каже, па добро човече, нели си бил во војна, што сакаш, ако си го сакал тоа, што не си продолжил... Понекогаш не сакам да се занимавам со некои работи од 2001 година, бидејќи кога ја спомнуваме директно навлегуваме во чувствата на семејствата кои ги изгубиле најблиските. Кај граѓаните постои сомневање, а за да се ослободиме од овие дилеми и од политиката која нè држи под страв, закана, тензија ние треба како општество да делуваме кај луѓето и кај новинарите. Новинарите можат многу да придонесат околу овие работи, како и политичарите, кои треба да ги исчистат своите редови. Доколку и натаму има изјави кои се ориентирани кон нешто што предзвикува страв, ризик врз национална база, а не нудиме нешто што е економска перспектива, готови сме. Имав средба со ОБСЕ и им кажав дека ние немаме демократски избори токму поради луѓето кои немаат конкретна програма и визија за иднина. Кај нас се корумпирани институциите на државата, партиите кои се на власт, тука се за да се збогатат, а не да ги реализираат програмските определби и ветувања пред изборите.

 Акциите за собирање на оружјето беа квалификувани како успешни. Ако навистина е така со што ќе се води оваа најавена нова борба?

ШАКИРИ: Не треба да се занимаваме со Фазли Велиу. Тој не е сериозен. Јас бев во ДУИ и излегов. Бев и потпретседател на Собранието. Човек до крај треба да има некои принципи. Сакам да му оставам добра слика на моето семејство, ако не бидам добар Албанец нема да бидам ни добар Македонец, ако не бидам добар за моите луѓе од Куманово, како ќе ги сакам тие од Скопје. Според мене, изјавата на Велиу беше

речи. Ние сме во функција на разузнавачките служби и од нив примаме задачи. МВР даде соопштение дека 30 отсто од разузнавачките податоци, односно од контраразузнавањето ѝ се даваат на ЦИА. Во 2001 година се случи агресија, дојдоа од Косово, најдоа погодено тло и се наместија да си добијат 'човекови права'. Успеаја да нè држат под тензија. Можеби Велиу повеќе треба да бара оштета

за оние граѓани кои живеат на подрачјата од кризата, бидејќи тие се најоштетени, отколку за оние кои се бореа, кои дојдоа од секаде, тоа беше платена војска, но не финансирана од тука, туку продолжена рака од Косово".

Буџакоски вели дека најпроблематично е тоа што на врвот на политиката од албанскиот блок се исфрлени екстремисти, а современото живеење не трпи војна.

кажана кога тој ги изгуби позициите на теренот, сака да ги врати, бидејќи изборите се ближат и треба да се добијат поени за партијата. Со изјави кои создаваат дилеми, страв, може да има дестабилизација. Какво оружје - ние завршивме со војната. Македонија работи на тоа што побрзо да стане членка на ЕУ, НАТО. Но, и Албанија... И Косово ќе биде независно, тоа е проблем кој датира од 1912 година, таму се пролеа крв. Да се реши статусот на Србите во Косово и тие да ги уживаат сите права според ЕУ.

 Законот за амнестија се толкува различно. Рамковниот договор го направивме и тоа што не е...(Законот за територијална поделба, за симболи).

ШАКИРИ: Да зборуваме отворено, ние ги цениме и луѓето кои кон својот народ се чисти и сакаат до крај да работат за заштита на правата на својот народ, но не на штета на другите. Ако ние гледаме на Рамковниот договор со лупа, како на нешто што треба да се мери со милиграми, тогаш нема да направиме ништо. Треба да има волја од двете страни, да бидеме отворени да ги решаваме сите проблеми, да најдеме простор да се разбереме и да не кажеме дека ако ова се реализира ќе биде неправда за македонскиот народ или спротивно, ако ова се случи ќе биде не знам што. Територијалната поделба беше исполитизирана. Ништо не значи дали едно село ќе биде во Скопје или надвор од него, или дали една населба е во градот, една улица ќе биде во Гази Баба, Центар или Чаир. Скопје си е Скопје. Со територијалната поделба изгубивме многу енергија и направивме лош маркетинг пред меѓународниот фактор. Македонија е држава дефинирана со Уставот, тоа го знае секој политичар. Околу Законот за амнестија, имаме проблем за 4 предмети кои се во Хаг. Има 12 киднапирани Македонци, но има и 6 Албанци и ова прашање треба да се отвори. Има неколку цивили во липковскиот и во тетовскиот регион, за кои треба правната држава да отвори судски предмети. 63 дена постојано беа гранатирани нашите села од карадачкиот регион. Ако гледаме вака треба да се отворат сите предмети од 2001 година. Треба да се почитува Законот за амнестија, бидејќи тоа е во интерес на сите нас и да се знае кој е амнестиран. Треба да бидеме стабилна држава со стабилна политика, да функционира правна држава, а таа функционира кога институциите и граѓаните ги почитуваат законите. Ако овој Закон го толкуваме од свој агол или од дневно-политичка димензија, ќе направиме огромна штета. Досега никој не зборуваше за штетите, цивилните жртви, траумите во карадачкиот регион, Шар Планина... Би бил задоволен ако некој од Владата или некој политички лидер рече: ќе ги отвориме овие предмети, но и сите предмети кои им нанесоа штета на сите граѓани. Колку вреди да се враќаме назад, колку е продуктивно да се впуштаме во работи кои ќе нè влечат во бескрај, без конкретни резултати. Семејствата на 12-те киднапирани Македонци треба да одат кај премиерот или претседателот заедно со 6-те албански семејства.